

การบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
Administration of Solid Waste Collection
of the Nongnae Subdistrict Administrative Organization
in Phanom Sarakham District of Chachoengsao Province

สุพรรณษา พาหาสิงห์ และ สัมพันธ์ พลภักดิ์
Suphansa Pahasing and Sampan Polpuk
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
Master of Public Administration Program, Eastern Asia University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพปัญหาการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (2) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะ มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และ (3) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทราประสบผลสำเร็จ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม ซึ่งผ่านการทดสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าความเที่ยงตรงที่ระดับ 0.96 และค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามที่ระดับ 0.94 ประชากร คือ ประชาชนในเขตตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 9,579 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 384 คนได้มาจากการคำนวณ โดยใช้สูตรของทาร์โร ยามาเน่ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัญหาที่สำคัญ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่นไม่ได้จัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลให้กับชุมชนอย่างเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน (2) แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่นควรจัดหาภาชนะรองรับขยะให้กับชุมชนอย่างเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และ (3) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลประสบผลสำเร็จ แบ่งเป็น ปัจจัยภายใน ได้แก่ การที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่นมีการวางแผนการจัดการที่ดี และเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะมีความตั้งใจ มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการจัดเก็บขยะ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ การที่ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่นในการทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นที่และให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะอย่างจริงจัง

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, การจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล, องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น,
อำเภอพนมสารคาม, จังหวัดฉะเชิงเทรา

Abstract

The objective of this research were to study (1) problems of administration of solid waste collection of the Nongnae subdistrict administrative organization in Phanom Sarakham district

Chachoengsao province (2) development guidelines of administration of solid waste collection of Nongnae subdistrict administrative organization Phanom Sarakham district Chachoengsao province (3) main factors taking important parts of the success of the development guidelines of administration of solid waste collection of the Nongnae subdistrict administrative organization Phanom Sarakham district Chachoengsao province. This study was a survey research using questionnaires passed try-out with validity check at 0.96 level and reliability check at 0.94 level. Population was 9,579 people in area Nongnae subdistrict administrative organization Phanom Sarakham district Chachoengsao province, using sampling group by Taro Yamane's solution for 384 persons. Statistical analysis was frequency, percentage, mean and standard deviation. The study results showed that (1) the major problem of administration was Nongnae subdistrict administrative organization does not supply container waste and sewage to the community to meet the needs of the people (2) the development guidelines of administration was Nongnae subdistrict administrative organization should provide trash containers to the community adequately to the needs of the people and (3) the main factors taking important parts of the success of the development guidelines of the administrative was there are internal factors, namely Nongnae Subdistrict administrative organization with a great deal of planning and waste collection authorities are intent have responsibility a good attitude in providing waste collection and external factors namely including the public and various agencies to cooperate with the Nongnae subdistrict administrative organization of the trash to be and to cooperate in waste separation seriously.

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวนเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 มีพื้นที่ทั้งหมด 73 ตารางกิโลเมตรแบ่งเขตการปกครองทั้งหมด 15 หมู่บ้านมีจำนวนครัวเรือน 3,437 ครัวเรือน จำนวนประชากร 9,579 คน (อำเภอพนมสารคาม, 2558, น. 1) มีโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 4 แห่ง วัด 8 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา 6 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน 5 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล 2 แห่ง และสถานีตำรวจภูธร 1 แห่ง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวน, 2558) องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจ

การศึกษาครั้งนี้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ อันได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น และเป็นลักษณะของการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยงาน หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เนื่องจากผู้ศึกษาเป็นผู้ที่อยู่ในหน่วยงาน จึงพบว่าการดำเนินงานในหลาย ๆ ด้านยังมีปัญหาอุปสรรค ซึ่งทราบได้จากการที่ผู้นำชุมชน อาทิ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน กำนันซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน จะนำเรื่องร้องเรียนจากประชาชนมาบอกกับทางองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อดำเนินการแก้ไข และผู้ศึกษาก็ได้ทราบถึงปัญหาด้วยตนเอง จากการที่ออกพื้นที่ในชุมชน จึงได้มีโอกาสนพบปะพูดคุยกับประชาชน จึงทำให้ทราบถึงปัญหาว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น มีปัญหาในเรื่องการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เป็นปัญหาหลักที่สำคัญมากกว่าปัญหาในการให้บริการประชาชนด้านอื่น ๆ สาเหตุจากการที่ไม่สามารถเก็บขยะได้อย่างครอบคลุมทั่วถึงในทุกพื้นที่ได้ในแต่ละวัน เนื่องจากในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น มีทั้งหมด 15 หมู่บ้าน บ้านเรือน 3,437 ครัวเรือน จำนวนประชากร 9,579 คน มีโรงงาน 4 แห่งมีบ้านเช่าและร้านค้าอีกเป็นจำนวนมาก ทำให้มีปริมาณขยะเกิดขึ้นโดยประมาณถึง 4,000 กิโลกรัม/วัน การจัดเก็บขยะจะใช้รถบรรทุกขยะแบบอัดท้าย จำนวน 1 คัน ซึ่งสามารถจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลได้เพียงวันละ 3,500 กิโลกรัม โดยขยะที่ตกค้างจะเป็นขยะประเภทเศษวัสดุที่เหลือใช้จากบ้านเรือนและร้านค้าขยะที่จัดเก็บได้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่นจะนำไปทิ้งที่บ่อฝังกลบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งอยู่ในพื้นที่ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา การจัดเก็บได้แค่วันละ 1 เที่ยว เพราะบ่อฝังกลบมีระยะเวลาในการเปิด-ปิดทำการโดยเริ่มเปิดเวลา 08.30 น. และปิดเวลา 16.30 น. เป็นเหตุให้มีขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตกค้าง

นอกจากปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ข้อเท็จจริงยังปรากฏว่า สถิติการทิ้งขยะจากบ่อฝังกลบขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น มีปริมาณขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นจำนวนมากที่สุดซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนอง

แห่นเป็นพื้นที่ชนบท แต่กลับมีปริมาณขยะมากกว่าเขตพื้นที่ที่เป็นชุมชน ตลาด หมู่บ้านจัดสรร สาเหตุเป็นเพราะประชาชนในชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลด้วยตนเอง ไม่มีการคัดแยกขยะ ไม่เห็นมูลค่าของขยะ จึงทำให้มีปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น

จากปัญหาการวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น มีปัญหาในการให้บริการประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการให้บริการจัดเก็บขยะที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่งผลให้มีปริมาณขยะตกค้าง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน อีกทั้งยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของเชื้อโรคต่าง ๆ ได้ ในฐานะที่ผู้ศึกษาเป็นส่วนหนึ่งขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมส่วนท้องถิ่นและสุขภาพอนามัยที่ดีของประชาชน ผู้ศึกษาจึงทราบถึงปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดี จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ในครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีส่วนสำคัญ ทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ประสบผลสำเร็จ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

Gulick & Urwick (1937, p.13) กล่าวถึง

กระบวนการบริหารจัดการ “POSDCORB” ซึ่งที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในการนำมาประยุกต์ใช้ โดยประกอบด้วย (1) การวางแผน (Planning: P) หมายถึง การจัดทำโครงการแผนการปฏิบัติงานและวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (2) การจัดหน่วยงาน (Organizing: O) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน การแบ่งส่วนงาน การจัดสรรงานตำแหน่งต่างๆ และกำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน (3) การจัดตัวบุคคล (Staffing: S) หมายถึง การบริหารงานด้านบุคลากร ได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การเลื่อนชั้น การพัฒนาบุคลากร เลื่อนตำแหน่ง การส่งเสริมขวัญและกำลังใจ สวัสดิการ การเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน (4) การอำนวยการ (Direction: D) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ ควบคุม บังคับบัญชา การควบคุมการปฏิบัติงาน และควบคุมดูแลการปฏิบัติของผู้บริหารในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน (5) การประสานงาน (Coordination: Co) หมายถึง การประสานกิจการด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีและนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน (6) การรายงาน (Reporting: R) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับต่าง ๆ ในหน่วยงานเพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของภารกิจอย่างสม่ำเสมอ (7) การงบประมาณ (Budgeting: B) หมายถึง การจัดทำงบประมาณการจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินและการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและ

ทรัพย์สิน โดยทฤษฎีทั้ง 7 ขั้นตอนนี้สามารถนำมาปรับใช้ในการบริหารจัดการร่วมกับภาคเอกชนเพื่อป้องกันยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการ หมายถึง แนวทาง วิธีการ หรือ ขั้นตอนการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานใด ๆ ในลักษณะที่เป็นตัวชี้วัดกลุ่มตัวชี้วัด กรอบแนวคิด หรือตัวแบบที่นำไปปรับใช้ในทางวิชาการ เช่น ในการวิจัย และในทางปฏิบัติของหน่วยงานและบุคลากรของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม (วิรัช วิรัชนิการวรรณ, 2558, น. 51)

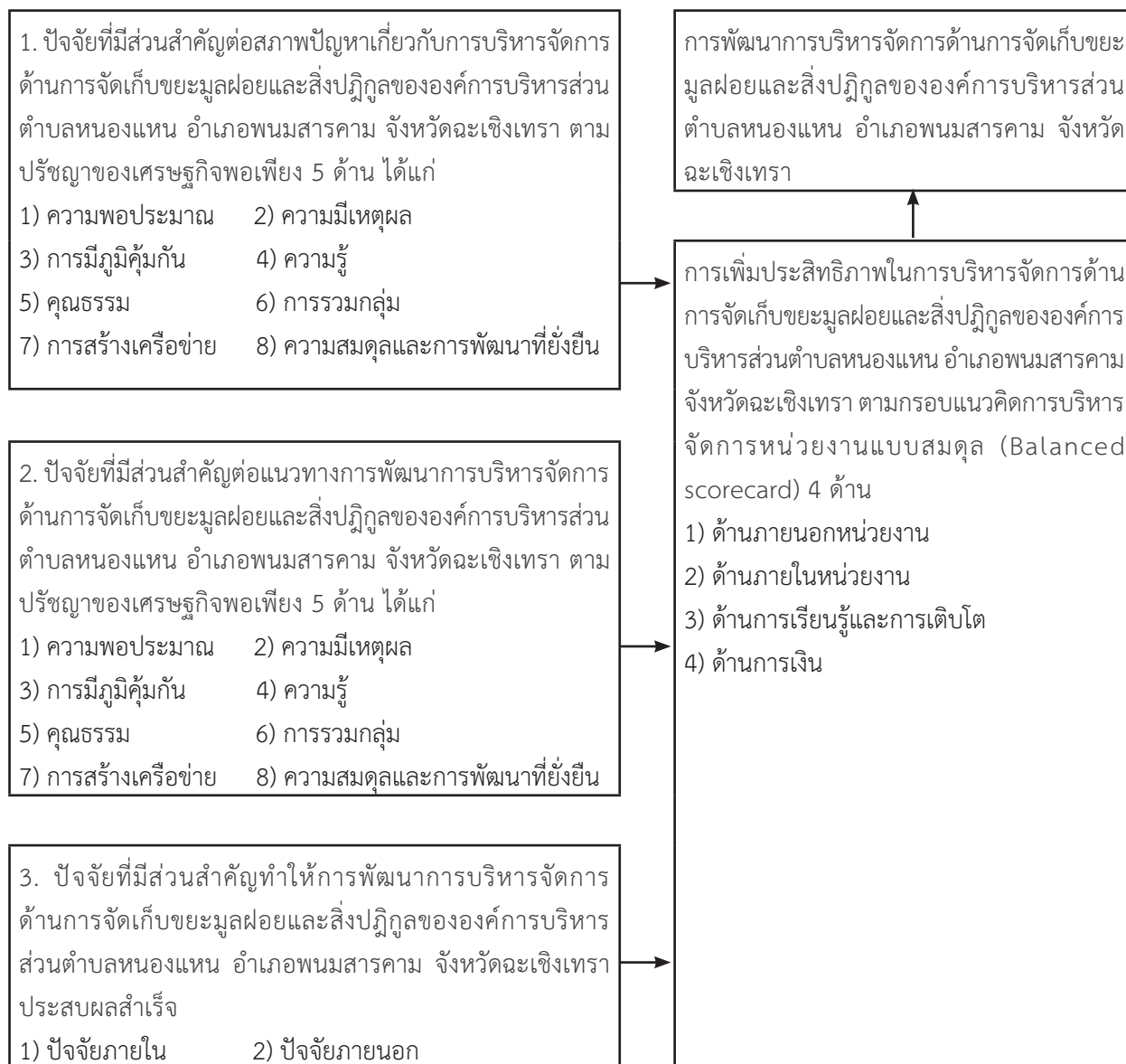
กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้านได้แก่ (1) ความพอประมาณ (2) ความมีเหตุผล (3) การมีภูมิคุ้มกัน (4) ความรู้ (5) คุณธรรม (6) การรวมกลุ่ม (7) การสร้างเครือข่าย และ (8) ความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน มาเป็นกรอบแนวคิดส่วนที่เป็นตัวแปรอิสระ และกำหนดให้ “การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามกรอบแนวคิดการบริหารจัดการหน่วยงานแบบสมดุล เป็นตัวแปรตาม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (เหตุ)

ตัวแปรตาม (ตาม)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ผู้ศึกษาไม่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ด้วย เพราะ (1) การตั้งสมมติฐานเป็นการชี้้นำทำให้การศึกษาคาดความเป็นอิสระ เนื่องจากได้ตีกรอบหรือกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้าโดยไม่ปล่อยให้การศึกษาเป็นไปตามธรรมชาติ (2) การกำหนดสมมติฐานไว้ อาจเป็นการเข้าซ้อนกับหัวข้อย่อยของวัตถุประสงค์การวิจัย และ (3) อาจทำให้หลงประเด็นไปเน้นการพิสูจน์สมมติฐาน หรือให้ความสำคัญกับสมมติฐานเทียบเท่าหรือมากกว่าวัตถุประสงค์การวิจัยซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการศึกษาครั้งนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ที่ให้ความสำคัญกับการเก็บรวบรวมข้อมูลสนามหรือวิจัยสนาม (field research) ในขณะเดียวกันก็ได้ให้ความสำคัญกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (document research) ด้วย เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะของการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (reviewed literature)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ จำนวนประชากรทั้งหมดที่ทำการศึกษา อันได้แก่ ประชากรทั้งหมดในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 9,579 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวนตัวแทนของประชากรที่ตอบแบบสอบถาม อันได้แก่ ประชากรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ถูกเลือกเพื่อเป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 384 คน ซึ่งได้มาจากขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง 0.05

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม ซึ่งผ่านการทดสอบ (try-out) จำนวน 50 ชุด และผ่านการทดสอบหาความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อถือได้ (reliability) แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่า Cronbach (Cronbach, 1963) ในระดับความเชื่อถือ เท่ากับ 0.94 พร้อมกันนั้น ยังมีการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการทดสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา หรือหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of item Objective Congruence-IIOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนโดยได้ค่าเท่ากับ 0.96 อีกด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 384 ชุด ให้กลุ่มตัวอย่างกรอก โดยในการแจกและการเก็บรวบรวมแบบสอบถามสามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาได้จำนวน 384 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้ทั้งหมด 384 ชุด มาตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ (1) แบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล” จำนวน 0 ชุด คิดเป็นร้อยละ 0.00 และ (2) แบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีปัญหาจำนวน 384 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 ดังนั้น จึงได้นำแบบสอบถามจำนวน 384 ชุดดังกล่าว มาประมวล และวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อสภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 1) พบว่าโดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}=2.72$) ปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ ด้านความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน รองลงมาคือ ด้านการรวมกลุ่ม ด้านการสร้างเครือข่าย ด้านความพอประมาณ ด้านคุณธรรม ด้านความรู้ ด้านความมีเหตุผล และ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

2. สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 2) พบว่าโดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างล้วนเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X}=2.80$) โดยแนวทางการพัฒนาที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรม รองลงมาคือ ด้านความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการรวมกลุ่ม ด้านความรู้ ด้านความมีเหตุผล ด้านการสร้างเครือข่าย ด้านความพอประมาณ และด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ตาราง 1

สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 8 ด้าน และค่าเฉลี่ยรวมแต่ละด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยรวมจากมากไปน้อย

ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 5 ด้าน	
2.72	2.80
ค่าเฉลี่ยรวมแต่ละด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย	
1.ด้านความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน 2.82 (SD = .445)	1. ด้านคุณธรรม 2.94 (SD = .232)
2. ด้านการรวมกลุ่ม 2.70 (SD = .524)	2. ด้านความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน 2.92 (SD = .290)
3. ด้านการสร้างเครือข่าย 2.63 (SD = .563)	3. ด้านการรวมกลุ่ม 2.86 (SD = .331)
4. ด้านความพอประมาณ 2.58 (SD = .535)	4. ด้านความรู้ 2.84 (SD = .333)
5. ด้านคุณธรรม 2.53 (SD = .540)	5. ด้านความมีเหตุผล 2.83 (SD = .351)
6. ด้านความรู้ 2.50 (SD = .536)	6. ด้านการสร้างเครือข่าย 2.76 (SD = .408)
7. ด้านความมีเหตุผล 2.48 (SD = .555)	7. ด้านความพอประมาณ 2.68 (SD = .434)
8. ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 2.45 (SD = .543)	8. ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 2.61 (SD = .461)

หมายเหตุ: หากเกิดกรณีที่ด้านใดมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากัน ผู้ศึกษาได้นำด้านที่มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำสุดมาแสดงไว้ดังตาราง

3. สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ประสบผลสำเร็จ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับมาก ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกว่า การที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น มีการวางแผนการจัดการที่ดีและเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะมีความตั้งใจ มีความรับผิดชอบ มีความขยันหมั่นเพียร และมีจิตสำนึกที่ดี ในการให้บริการจัดเก็บขยะแก่ประชาชนและชุมชน เป็นปัจจัยภายในที่สำคัญ ($\bar{X} = 2.91$) ส่วนปัจจัยภายนอกที่สำคัญได้แก่ การที่ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น ในการทิ้งขยะให้เป็น ที่และให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะในพื้นที่ ($\bar{X} = 2.81$)

การอภิปรายผล

1. การอภิปรายผลสภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน จากข้อมูลที่ได้จากสรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่สรุปได้ว่าโดยภาพรวมของปัญหา กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับมากต่อสภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน ผู้ศึกษามีความเห็นว่างค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอยู่แล้ว เพียงแต่ยังมีการบริหารจัดการในการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ไม่ถูกต้องและเหมาะสมเท่าที่ควร

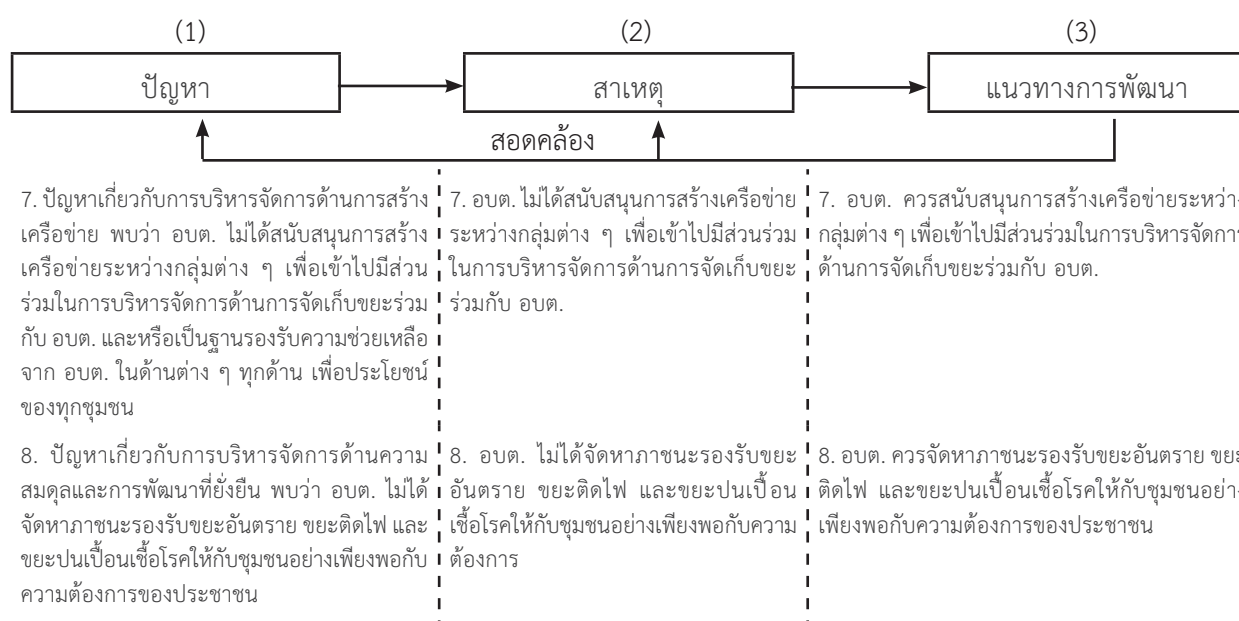
2. การอภิปรายผลสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและ

สิ่งปฏิรูป ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวน อำเภอนพมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน จากผลการสำรวจผู้ศึกษามีความเห็นว่างค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวนมีสภาพปัญหาในการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน และเนื่องจากปัญหาแต่ละปัญหาในแต่ละด้านขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละคน ที่มีส่วนได้รับผลกระทบจากการบริหารจัดการด้านการจัด

เก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ในการอภิปรายผล ผู้ศึกษาจะได้ยกตัวอย่างเฉพาะ “ปัญหาที่สำคัญที่สุด” ของแต่ละด้านมาด้านละ 1 ปัญหาเท่านั้น โดยเลือกจากปัญหาที่สำคัญที่สุดตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละด้าน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ในขณะที่เดียวกันก็จะนำเสนอถึง “สาเหตุ” และ “แนวทางแก้ไข” หรือ “แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ” ควบคู่กันไปด้วยดังสรุปไว้ในภาพ 2 ดังนี้

กระบวนการพิจารณาแก้ไขปัญหา (ต่อ)

ภาพ 2 กระบวนการพิจารณาแก้ไขปัญหา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเรียงลำดับตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างเฉพาะที่สำคัญรวม 3 ข้อ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านคุณธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่นควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะทำงานด้วยความอดทน และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่โดยคำนึงถึงความต้องการและประโยชน์ที่ประชาชนควรจะได้รับเป็นหลักตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2558, น. 5-12) เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน ฉบับที่ 2 เรื่อง ความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้บริหารของส่วนราชการควรให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมที่มีจริยธรรม ความรับผิดชอบที่มีต่อสาธารณะ และการพิจารณาถึงความผาสุกของสังคมและประโยชน์สุขของสังคมด้วย ผู้บริหารของส่วนราชการควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการมุ่งเน้นจริยธรรม และการคำนึงถึงความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมของสาธารณะครอบคลุมถึงการปฏิบัติการของส่วนราชการ และวงจรชีวิตของการบริการทั้งนี้ส่วนราชการไม่เพียงต้องปฏิบัติตามหลักนิติธรรมเท่านั้น แต่ควรถือเอาข้อบังคับต่าง ๆ และกฎหมายเป็นโอกาสเพื่อการปรับปรุง “ให้ดีกว่าสิ่งที่จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ”

ส่วนราชการควรต่อยอดให้เกิดการประพฤติปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมในการดำเนินการและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกกรณีผู้บริหารของส่วนราชการควรกำหนดข้อปฏิบัติด้านจริยธรรมในมาตรฐานระดับสูงและต้องมีการติดตามผลการปฏิบัติในทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทราด้านความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่นควรจัดหาขยะรับขยะอันตราย ขยะติดไฟ และขยะปนเปื้อนเชื้อโรคให้กับชุมชนอย่างเพียงพอกับความต้องการของประชาชนซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของรวีกานต์ แสนไชย (2544) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืน: กรณีศึกษานาคารขยะชุมชนวัดกลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร พบว่า (1) รูปแบบการจัดการธนาคารขยะชุมชนวัดกลาง เป็นการให้มีการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นการจัดการแบบยั่งยืน เพราะมีความสัมพันธ์กันระหว่างสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม (2) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนจะต้องเกิดจากความสมัครใจ เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนคิด ริเริ่มค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ของชุมชน วางแผนดำเนินกิจกรรมลงทุนและปฏิบัติงาน และติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน (3) ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกในชุมชนวัดกลางเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการธนาคารขยะมี 11 ประการ คือ รูปแบบของโครงการ การประชาสัมพันธ์ สื่อมวลชน ความพร้อมของประชาชนในชุมชน การสนับสนุนจากภายนอก ผู้บริหารโครงการ ความเข้มแข็งของชุมชน ความต้องการแก้ไข ปัญหาของชุมชน ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ความต้องการการยอมรับจากสังคม และความต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้ให้ชนรุ่นหน้า (4) รูปแบบการดำเนินงานของธนาคารขยะชุมชนวัดกลาง เป็นกลยุทธ์หนึ่งของการจัดการขยะมูลฝอยที่ดีและเหมาะสมสำหรับชุมชนในระดับท้องถิ่นทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด

3. ข้อเสนอแนะสำหรับปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทราประสบผลสำเร็จ แบ่งเป็นปัจจัยภายใน ได้แก่ การที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่นมีการวางแผนการจัดการที่ดีและเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะมีความตั้งใจ มีความรับผิดชอบ มีความขยันหมั่นเพียร มีจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการ และการที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่นมีผู้บริหารที่ดีและมีความเป็นผู้นำสูง กล้าคิด กล้าริเริ่ม และมีนโยบายในการเก็บขยะที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพรวมถึงมีการติดตามประเมินผล ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ การที่ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นระเบียบและให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และการที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่นได้รับการสนับสนุนงบประมาณสมทบจากหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2552, น.

31-40) ตามกรอบแนวคิด PAMS-POSDCoRB ที่ประกอบด้วย 11 ด้าน ได้แก่ (1) การบริหารนโยบาย (Policy) โดยหน่วยงานต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย (2) การบริหารอำนาจหน้าที่ (Authority) หน่วยงานกำหนดอำนาจหน้าที่ของบุคลากรไว้อย่างชัดเจน (3) การบริหารคุณธรรม (Morality) หน่วยงานควบคุมดูแลและป้องกันบุคลากรมิให้ประพฤติมิชอบและบุคลากรของหน่วยงานมีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม (4) การบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (Society) โดยหน่วยงานมีเป้าหมายที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และจัดฝึกอบรมหรือพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวม (5) การวางแผน (Planning) หน่วยงานมีแผนการปฏิบัติราชการอย่างชัดเจน และนำแผนไปปฏิบัติอย่างครบถ้วน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน (6) การจัดองค์การ (Organizing) หน่วยงานมีการกำหนดสายการบังคับบัญชาเพื่อแก้ไขปัญหาไว้อย่างเหมาะสม (7) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Staffing) ผู้บริหารของหน่วยงานเห็นถึงความสำคัญและให้ความสำคัญกับบุคลากรและการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงาน (8) การอำนวยการ (Directing) หน่วยงานเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการของหน่วยงาน (9) การประสานงาน (Coordinating) หน่วยงานจัดการฝึกอบรมบุคลากรในเรื่องความสำคัญและความจำเป็นของการประสานงาน (10) การรายงาน (Reporting) หน่วยงานควบคุมตรวจสอบการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเข้มงวด (11) การงบประมาณ (Budgeting) หน่วยงานมีระบบการควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเข้มงวด

References

- Chachoengsao Provincial Office. (2015). *General information of Phanom Sarakham district*. Retrieved from <http://www.chachoengsao.go.th/ccoprovince/index.php/2016-02-15-05-52-31/11/117-2016-02-23-03-17-16> (in Thai)
- Cronbach, L. J. (1963). Course improvement through evaluation. *Teacher Clooege Record*, 64(1), 672-683.
- Gulick, L., & Urwick, L. (1937). *Paper on the science of administration*. New York: Institute of Public Administration.
- Ministry of Interior. (2009). *District council and Tambon administration act 2537 amendment (No.6) act 2552*. Bangkok: Author. (in Thai)
- Nongnae Subdistrict Administrative Organization. (2015). *General information of Nongnae subdistrict*. Retrieved from www.nongnae.go.th (in Thai)
- Office of Public Sector Development. (2015). *The quality of public administration at the second level (fundamental level version 2)*. Bangkok: Author. (in Thai)
- Sanchai, R. (2001). *The participation of the community for sustainable management: A case study community Bangkapi, Bangkok*. Master of Liberal Arts Thesis, Ramkhamhaeng University. (in Thai)
- Wiruchnipawan, W. (2009). *Management of state agencies: A comparative analysis of indicators*. Bangkok: Forepace. (in Thai)
- Wiruchnipawan, W. (2015). *50 concepts, indicators, models of management administration and sustainable management administration*. Bangkok: Forepace. (in Thai)
- Yamane, T. (1967). *Element sampling theory*. New Jersey: Prentice-Hall.

